

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD RIJEKA

Odjel gradske uprave za zdravstvo i
socijalnu skrb

KLASA: 500-02/23-02/3

URBROJ: 2170-1-05-00-23-1

Rijeka, 27.01.2023.

GRADONAČELNIKU GRADA RIJEKE
na razmatranje i usvajanje

PREDMET: Informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom
preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebne mjere
na području grada Rijeke u 2022. godini

PROČELNICA
Karla Mušković

K. Mušković

Informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebne mjere na području grada Rijeke u 2022. godini

1. Zakonski propisi i osnovni podaci

Sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti ("Narodne novine" broj 79/07, 113/08, 43/09, **22/14 – RUSRH, 130/17, 114/18, 47/20, 134/20 i 143/21**) te Zakonom o zdravstvenoj zaštiti ("Narodne novine" broj 100/18, 125/19, 147/20, 119/22 i 156/22), stručni nadzor nad provedbom mjera preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebne mjere na području Grada Rijeke obavlja Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko – goranske županije.

Tijekom 2022. godine, Odjelu su dostavljena dva zasebna izvješća o provedenom stručnom nadzoru u naseljima s nedostatnim sanitarno – higijenskim uvjetima (Rujevica, Mario Gennari i Mihačeva Draga). U listopadu i prosincu dostavljena su i izvješća o provedenom higijensko-epidemiološkom izvidu na području željezničkog kolodvora te na javnim površinama koje isti okružuju tj. na lokacijama na kojima se okupljaju migranti.

U srpnju 2022. godine, dostavljeno je izvješće o provedenom stručnom nadzoru nad preventivnim mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebnih mjera na području Grada Rijeke za proljetnu akciju, a u siječnju 2023. godine, NZZJZ PGŽ je dostavio Odjelu gradske uprave za zdravstvo i socijalnu skrb Izvješće o provedenom stručnom nadzoru nad preventivnim mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebnih mjera na području grada Rijeke za jesenju akciju 2022. s osvrtom na proljetnu akciju.

Stručni nadzor od strane NZZJZ PGŽ uključuje:

- pregled gradskih područja, dijelova naselja te usmeno anketiranje građana;
- evidentiranje građevinsko-tehničkih oštećenja te sanitarno-higijenskih nedostataka koji pružaju pogodne uvjete za razvoj vektora zaraznih bolesti (glodavci, žohari, muhe, komarci);
- evidentiranje neuređenih odlagališta komunalnog otpada;
- procjenu stupnja infestacije glodavcima;
- procjenu stupnja infestacije ostalim vektorima zaraznih bolesti;
- edukaciju stanovništva usmenim putem i putem edukativnih letaka;
- praćenje rada izvođača na terenu tijekom provedbe akcije sukladno zakonskim propisima, Programu i Provedbenom planu;
- procjenu obuhvata, kvalitete i učinkovitosti provedbe DDD mjera;
- evidentiranje upotrijebljenih rodenticida, insekticida i dezinficijensa te načina njihove aplikacije;
- analizu utroška biocida za provedbu DDD mjera na temelju specifikacije utroška od strane izvođača;
- praćenje pokazatelja infestacije nakon provedene akcije DDD mjera;
- računalnu obradu prikupljenih podataka i fotodokumentacije.

Svi gore navedeni podaci koji su značajni za provedbu stručnog nadzora sustavno su se prikupljali, a prilikom svakog izvida bilježili su se uočeni propusti i utvrđene ekološke niše (područja koja pogoduju razvoju glodavaca i insekata).

Provođenje mjera preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije od strane tvrtke Dezinsekcija d.o.o., izvedeno je po pravilima struke. U proljetnoj akciji bilo je odstupanja u pravovremenom i potpunom načinu obavješćavanja NZZJZ PGŽ o planiranim aktivnostima na pojedinim dijelovima grada te u vremenskom odmaku odrađivanja deratizacije u odnosu na planirano i propisano u Provedbenom planu. U jesenjoj akciji izvođač je uglavnom redovito slao Operativne planove te po odrađenoj deratizaciji dostavljao je izvješća.

Stručni nadzor proveden je u svih 17 mjesnih područja i 34 mjesna odbora.

Proljezna akcija deratizacije, započela je početkom veljače, a jesenska početkom rujna 2022. godine.

Provedbom mjera deratizacije i stručnim nadzorom obuhvaćene su: javno-prometne površine; gradska groblja (Zamet, CG Drenova, Gornja Drenova, Staro groblje Drenova, Trsat, Draga, Sv. Kuzam i Kozala), komunalna i kanalizacijska infrastruktura, prostori stambenih i poslovnih zgrada s pripadajućim vanjskim okolišem (podrumi, drvarnice, prostori za odlaganje otpada), neuređena odlagališta komunalnog otpada, površine s vodama stajalicama, parkovi, objekti odgojno-obrazovnih ustanova (dječji vrtići, osnovne škole) i naselja s nedostatnim sanitarno-higijenskim uvjetima (romska naselja).

2. Nalaz

Provedbom stručnog nadzora, kao i prethodnih godina, utvrđeno je da je sustavnost odnosno sveobuhvatnost provedbe mjera dezinsekcije i deratizacije manjkava, posebno u onim dijelovima grada Rijeke, gdje broj obiteljskih kuća prevladava u odnosu na broj stambenih višekatnica (Grpci, Pašac, Orehovica, Svilno, Draga, Brašćine - Pulac, Pehlin, Drenova, Gornja Drenova i drugi lokaliteti na području ostalih mjesnih odbora gdje prevladavaju obiteljske kuće). Provedbom mjera dezinsekcije i deratizacije uglavnom su obuhvaćene javne površine (koje se u gore navedenim dijelovima grada svode na kolnik i pločnik) i kanalizacijska infrastruktura ukoliko postoji.

Na navedenim lokalitetima izostaje sveobuhvatni pristup u provedbi DD mjera. Na rubnim dijelovima grada Rijeke pojedina domaćinstva bave se i uzgojem domaćih životinja (uglavnom peradi) čime se dodatno doprinosi stvaranju povoljnih uvjeta za razvoj i razmnožavanje vektora zaraznih bolesti (glodavaca i insekata). Na područjima gdje nema kanalizacijskog sustava obiteljske kuće imaju septičke jame, a u njihovim okućnicama često se nalaze različiti spremnici (bačve) za držanje vode za potrebe polijevanja vrta. I septičke jame i spremnici s vodom predstavljaju pogodan medij za razvoj i razmnožavanje larvi komaraca, a isti nisu obuhvaćeni larvicidnim tretmanom.

Na svaku pritužbu građana o povećanoj populaciji glodavaca, djelatnici NZZJZ PGŽ izašli bi na teren kako bi utvrdili uzrok njihove pojave. Na tim je lokacijama izvođač ponavljao mjere deratizacije.

Kao i u 2021. godini, i u prosincu 2022. godine provedena je dodatna akcija suzbijanja glodavaca na javnim površinama.

Tijekom provedbe stručnog nadzora nad provedbom mjera dezinsekcije i deratizacije na području grada Rijeke, evidentirana je visoka trava koja je predstavljala otežavajuću okolnost pri provedbi mjera i pri provedbi stručnog nadzora.

Kontrola populacije komaraca je javnozdravstvena potreba. Javnozdravstveni značaj komaraca za građane Rijeke te turiste i prolaznike, očituje se u narušavanju čovjekova mira pri radu, rekreaciji ili odmoru, a ubodi izazivaju kožne promjene.

Na svaku pritužbu građana o povećanoj populaciji komaraca, djelatnici NZZJZ PGŽ izlazili su na teren kako bi utvrdili uzrok pojave i locirali legla komaraca. Prijave su uglavnom zaprimane s područja grada Rijeke gdje prevladavaju privatne kuće s okućnicama i vrtovima. Uzrok pojave komaraca na tim lokalitetima može se povezati jedino s leglima koja su nastala kao posljedica ljudske djelatnosti. Stoga da bi se postigli potrebni rezultati u suzbijanju komaraca na nekom području, uz utvrđivanje legla komaraca, provodila se edukacija stanovništva o uvjetima koji pogoduju razvoju i razmnožavanju komaraca te o mjerama koje je potrebno poduzeti za sanaciju legla komaraca. Osim usmene edukacije provedena je edukacija stanovništva putem edukativnog filma na kanalu RI, o ulozi stanovništva u stvaranju uvjeta za pojavu komaraca, a temeljem istih saznanja i o njihovoj ulozi u suzbijanju komaraca.

U suradnji s Gradom Rijeka 2021. godine osmišljen je edukativni letak o komarcima. Početkom lipnja 2022. godine isti se u suradnji s Ri-stanom d.o.o. podijelio po kućanstvima. Ukupno je distribuirano 67.000 letaka.

Tijekom sezone pojave komaraca na području grada Rijeke, kao i prethodnih godina redovito su se provodili larvicidni tretmani dostupnih legla komaraca.

Uvidom u obuhvat provedbe larvicidnih tretmana u oborinskoj kanalizaciji uočena je njena nedostatnost. Da bi se smanjio rizik od nekontroliranog razmnožavanja komaraca potrebno je dijelove oborinske kanalizacije kojima je evidentno zadržavanje vode, u cijelosti obuhvatiti larvicidnim tretmanima. Kako bi larvicidni tretman bili što učinkovitiji, iste je potrebno provoditi jednom mjesečno, vodeći brigu o kišnim razdobljima.

3. Zaključak

U nastavku teksta iz Izvješća o provedenom stručnom nadzoru nad preventivnim mjerama dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebnih mjera na području grada Rijeke u 2022. godini, posebno izdvajamo obveze izvođača, obveze Grada i preporuke za sanaciju na području grada Rijeke, koje su gotovo identične onima iz prethodnih godina.

Obveze izvođača

Zbog dobivanja uvida u postojeću situaciju na području grada Rijeke glede provedbe DDD mjera i infestacije glodavcima i insektima, a sukladno odrednicama Programa i Provedbenog plana izvođač je obavezan:

- tjedan dana prije provedbe na pojedinim dijelovima grada Rijeke Zavodu dostaviti dio Plana provedbe preventivnih mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije za područja koja se planiraju odraditi u sljedećih deset dana kako bi se uspio organizirati i uskladiti stručni nadzor s provedbom mjera;
- dva tjedna nakon proljetne/jesenske, odnosno dodatne akcije provedenih DDD mjera na javnim površinama grada Rijeke izraditi i dostaviti Zavodu Izvješće o provedenim DDD mjerama, u kojem se navodi vrijeme trajanja akcije, vrste štetnika koji su suzbijani te vrste i količine utrošenog materijala; u navođenju utroška materijala potrebno je odvojeno prikazivati količine utrošenih biocida na javnim površinama i one koje su utrošene u zatvorenim objektima, a za koje grad Rijeka plaća provedbu;
- nekoliko dana prije početka provedbe mjera dezinsekcije i deratizacije (najmanje 48 sati prije) na dobro vidljivim i frekventnim javnim mjestima (oglasnim pločama, predvorjima zgrada, domova zdravlja, komunalnih poduzeća, škola i sl.) izvjesiti tiskanu obavijest s nazivom izvođača, mjestom i vremenom provođenja, sredstvima koja će biti upotrijebljena, mjerama zaštite i opreza, te navedenim antidotom za slučaj trovanja;
- tijekom provedbe sustavnih akcija deratizacije na javnim površinama grada Rijeke izvođač je obavezan stvoriti osnovnu bazu podataka, voditi evidenciju o stupnju infestacije štetnim glodavcima za: svaku pregledanu zgradu, javnoprometne površine, trgove, parkove te obale i otvorene vodotoke;
- po završetku proljetne i jesenske akcije deratizacije izvođač je obavezan Zavodu dostaviti ispunjene obrasce za područje grada Rijeke kako bi se isti objedinili u jedinstvenu bazu podataka; na osnovu dostavljenih podataka Zavod analizira obuhvat provedbe DDD mjera i izvješćuje Grad Rijeku te planira provedbu mjera za sljedeće razdoblje;
- tijekom larvicidnih tretmana izvođači su obavezni kontinuirano Zavodu prosljeđivati informacije kako bi Zavod po istovjetnoj bazi o žarištima ličinki komaraca pratio legla komaraca;
- izvođač je obavezan, po utvrđenoj infestaciji, dostaviti Zavodu ispunjene točno određene obrasce.

Obveze Grada - korisnika

Sukladno članku 29. Pravilnika o načinu provedbe obvezatne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije ("Narodne novine" broj 35/07, 76/12) pod "obvezatnom preventivnom deratizacijom kao općom mjerom podrazumijevaju se i sve mjere kojima se stvaraju nepovoljni uvjeti za ulaženje, zadržavanje i razmnožavanje štetnih glodavaca na površinama, u prostorima ili objektima koje su osobe korisnici obvezatnih DDD mjera dužni provoditi, a to su:

1. higijensko-tehničke mjere (pravodobno uklanjanje kućnog i ostalog organskog otpada, sakupljanje organskog otpada u zatvorenim kontejnerima, sprečavanje pristupa glodavcima do mjesta odlaganja organskog otpada),
2. građevinsko - tehničke mjere (zatvaranje svih otvora oko dovodnih i odvodnih instalacija na način da se spriječi ulaz štetnim glodavcima, zidovi moraju biti bez otvora s glatkim donjim dijelom, pravilno izvođenje i ugradnja vrata s metalnim obrubom, ugradnja zaštitnih mreža na prozore, odzračnike i ostale otvore),
3. fizikalne mjere (provedba optimalnih mikroklimatskih uvjeta, uporaba ultrazvučnih aparata na mjestima gdje je to prihvatljivo).

Samo sustavno i redovito održavanje javnih površina (čišćenje, pranje, redovito odvoženje komunalnog otpada), lokaliteta za smještaj kontejnera te saniranjem uočenih kritičnih točaka postići će se traženi rezultati u smislu smanjenja populacije glodavaca i nepoželjnih insekata ispod praga štetnosti. Smanjenjem broja vektora zaraznih bolesti posredno se smanjuje i potencijalna opasnost po zdravlje stanovnika grada kao i njegove bliže i šire okolice.

Iz gore navedenog proizlaze preporuke za sanaciju na području grada Rijeke:

- otkloniti sva neuređena (divlja) odlagališta komunalnog otpada i spriječiti pojavu novih;
- sanirati građevinsko-tehničke nedostatke u izvedbi kanalizacije (fekalne i oborinske), podna i zidna oštećenja na javnim površinama te u unutarnjim dvorištima stambenih objekata u centru grada;
- osigurati dovoljan broj spremnika za otpad uz redovito odvoženje otpada na uređeno (legalno) odlagalište otpada, te osigurati redovito čišćenje i dezinfekciju spremnika; apelirati na pučanstvo u smislu odgovornog ponašanja pri odlaganju otpada (odlaganje otpada u zatvorenim vrećicama, ne direktno u rasutom obliku, zatvaranje spremnika);
- pokušati umanjiti broj potencijalnih legla komaraca na način da se pučanstvo upozori:
  - da vodu namijenjenu polijevanju vrtova moraju držati u zatvorenim spremnicima, te da istu ne smiju zadržavati dulje od deset dana,
  - da u okoliš ne odlažu stvari i predmete u kojima može doći do zadržavanja vode (gume, kade, limenke i sl.)
  - da se barke na vezu redovito prazne ili da se onemogućiti zadržavanje vode u istima (stavljanjem cerade, na suhom vezu držati ih preokrenute i sl.);
- sukladno Odluci o komunalnom redu ("Službene novine Grada Rijeke" broj 4/19 i 21/19) drva za ogrjev smiju se samo privremeno odlagati na javnoj površini. Sukladno članku 29. Odluke o komunalnom redu javnu zelenu površinu mora se održavati. Sukladno članku 30. Odluke o komunalnom redu nije dozvoljeno držati životinje kopitare (konji, magarci, mule i mazge), papkare (goveda, ovce, koze i svinje) i perad (kokoši, pure, guske, patke i dr. domaća perad i pernata divljač; spriječiti držanje i hranjenje kućnih ljubimaca (mačaka) u okolišu stambenih zgrada, odnosno na javnim površinama.

Stanje infestacije vektorima zaraznih bolesti na području grada Rijeke je i dalje zadovoljavajuće, ali moglo bi biti i puno bolje. Uočene su znatne razlike u stanju infestacije i uvjetima za zadržavanje vektora na pojedinim gradskim mikrolokacijama. Stoga je važna, ne samo sustavna provedba deratizacije i dezinsekcije, nego i pravovremeno uočavanje i uklanjanja komunalnih nedostataka koji pogoduju razmnožavanju glodavaca i raznih insekata u neposrednom ljudskom okolišu.

Slijedom gore navedenog, Gradonačelniku Grada Rijeke predlaže se donošenje sljedećeg

z a k l j u č k a

1. Prihvaća se informacija o provedenom stručnom nadzoru nad provedbom preventivne dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije kao posebne mjere na području grada Rijeke u 2022. godini.